

Van VAR naar modelovereenkomst

Per 1 april 2016 is de VAR (Verklaring Arbeids Relatie) afgeschaft. Vanaf die datum worden opdrachtgevers en zzp'er geacht om in een zogenaamde modelovereenkomst hun afspraken vast te leggen. Wat brengt deze verandering voor de opdrachtgever en de zzp'er met zich mee en moeten we hier blij om zijn?

De VAR kon worden aangevraagd door de zzp'er, als deze werkte voor één of meer opdrachtgevers. De opdrachtgever wist daardoor dat hij met een zelfstandige te maken had en kon veilig een overeenkomst sluiten zonder het risico te lopen dat deze op enig moment zou worden geduid als een arbeidsovereenkomst. De overheid wilde van deze VAR-verklaring af om zogenaamde schijnconstructies aan te pakken, waarbij iemand feitelijk functioneerde als een werknemer, maar toch diens rechtsbescherming ontbeerde. Voor de werkgever was de VAR-relatie aantrekkelijk, want hij hoefde geen loonheffingen in te houden/af te dragen en de relatie kon eenvoudig worden beëindigd zonder allerlei arbeidsrechtelijke ontslagverboden.

Modelovereenkomst

Per 1 mei 2016 geldt de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties. Opdrachtgevers en hun zzp'ers kunnen hierdoor slechts samenwerken op basis van een zogenaamde modelovereenkomst, een per branche en per beroepsgroep opgesteld document, waarin onder andere staat omschreven dat de relatie tussen de opdrachtgever en de zzp'er geen dienstbetrekking is en wat de specifieke afspraken zijn over het werk. Deze modelovereenkomsten kunnen worden aangeboden bij de Belastingdienst, die binnen zes weken na indiening de overeenkomst beoordeelt. Het uitgangspunt is, dat als een modelovereenkomst is goedgekeurd, partijen zonder risico's voor wat betreft het concluderen tot een arbeidsovereenkomst, met elkaar kunnen samenwerken. Deze overeenkomst geldt dan voor vijf jaar. Op de website van de Belastingdienst staan al veel modelovereenkomsten als voorbeeld.

Risico afwentelen

De vraag is of deze nieuwe wet wel het gewenste gevolg heeft. Immers, naar

verwachting wentelt de opdrachtgever het risico met betrekking tot deze overeenkomst en een mogelijke naheffing af op de zzp'er. Het grootste risico is dat deze contracten slechts de verhouding met de opdrachtgever regelen en dat voor het bestaan van zelfstandig ondernemerschap (goed beschouwd de belangrijkste voorwaarde voor het ontbreken van werknemerschap) in het algemeen ruimer dient te worden gekeken dan naar alleen de individuele arbeidsverhouding. Als hiervoor aangegeven speelt bijvoorbeeld bij de beoordeling of er sprake is van ondernemersrisico het aantal opdrachtgevers van betrokkene. Ook wanneer er sprake is van een grote mate van economische afhankelijkheid, zal het risico van werknemerschap groot zijn.

Het opstellen van een modelovereenkomst is nog niet zo eenvoudig voor een ondernemer. Wat moet er in staan om te vermijden dat er (achteraf) toch nog geconcludeerd wordt dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst? In tegenstelling tot bij de VAR-verklaring, wanneer een overeenkomst toch wordt betiteld als een arbeidsovereenkomst, kunnen beide partijen aansprakelijk worden gesteld alsnog sociale premies en dergelijke af te dragen. Bij de VAR liep de opdrachtgever geen risico terzake.

Tips

Het is niet anders, de jachtbouw (waar zeer veel gebruik wordt gemaakt van zzp'ers) zal met de nieuwe wet en de modelovereenkomsten moeten gaan werken. Wanneer een jachtbouwer als opdrachtgever de modelovereenkomst zelf opstelt, hieronder een paar tips. Bedenk dat de criteria voor het concluderen tot een arbeidsovereenkomst bestaan uit de volgende elementen: persoonlijke arbeid, tegen betaling van loon en een gezagsverhouding. De opdrachtnemer moet zich kunnen laten

vervangen zonder dat de opdrachtgever daar iets over te zeggen heeft. Ook belangrijk: vermijd dat er sprake is van een gezagsverhouding. Met andere woorden: de opdrachtnemer is vrij om de concrete inhoud van het werk te bepalen en het op zijn eigen manier uit te voeren. De opdrachtgever mag geen leiding geven of toezicht houden op het werk van de opdrachtnemer. Risicovol: wanneer de opdrachtnemer alle aanwijzingen en instructies van een opdrachtgever moet opvolgen of wanneer hij moet werken volgens richtlijnen van de opdrachtgever.

Meerdere opdrachtgevers

Een ander belangrijk criterium: wanneer de opdrachtnemer maar voor één opdrachtgever werkt, loopt de opdrachtgever ook het risico dat sneller tot een arbeidsovereenkomst wordt geconcludeerd. Het is belangrijk om te informeren bij de opdrachtnemer of hij ook meerdere opdrachtgevers heeft. De opdrachtnemer moet zelf voor gereedschappen, hulpmiddelen en materialen zorgen en daar ook zelf voor betaald hebben. Spreek ook duidelijk af wanneer de opdracht is afgerond en opgeleverd. Is die bewuste klus klaar, dan is het van belang om weer een nieuw contract af te sluiten voor een nieuwe klus. De zzp'er moet in ieder geval heel duidelijk als zelfstandige binnen de onderneming van de opdrachtgever te duiden zijn. Als er schade ontstaat bij uitvoering van het werk, is de opdrachtnemer daar persoonlijk voor aansprakelijk. De opdrachtnemer neemt ook klachten van derden over zichzelf en zijn werk zelf in behandeling. Laat bij twijfel de modelovereenkomst door een jurist opstellen en door de belastingdienst toetsen! Tot 1 mei 2017 geldt een coulanceregeling, maar daarna moet de verhouding zijn belichaamd door een modelovereenkomst!